

„A zsidó azonosságtudat, úgy gondolom, kitörölhetetlenül bele van vésődve a szívbe. Amíg a szülők élnek, a vallást nem tartó fiatalok olyasmit éreznek, hogy a vallás az öregek ügye, és viszonylag békés gondolatokkal élik világi életüket. Azután lecsap a halál. A gyerek a nemzedékeket összekötő lánc végén fityegő, elpattant szemre bámul. Nem szép látvány. A szertartásos Káddis-mondás, amely közvetlenül az elveszített szülőkhöz kötődik, az ősi lánc jelképes összeillesztése.

A Káddis-mondás betartása gyakran a zsidósághoz való részleges, esetleg teljes visszatéréssel jár együtt. A szokás, amely elviszi a gyászolót a zsinagógába, újjáéledt érdeklődést támaszthat benne a héber nyelv, az imádságok iránt, s minden napjából lefoglal egy kis részt az elmélkedés számára. Hallottam olyan bírálatokat, hogy a Káddis-mondás szokása által hitünk a halál vallásává válhat. Úgy tűnik, éppen ellenkező a helyzet: ha a halottak halálukkal bármily kis mértékben is újjáépíthetik ősi hitünket az élők számára, akkor nemhiába haltak meg. Az élők az egyik legkegyesebb és legértékesebb cselekedetet hajtják végre, amikor naponta elzarándokolnak a zsinagógába Káddist mondani.” Idézet Herman Wouk *Én Istenem – A zsidó életforma* című könyvéből.

Nos, 1969-ben volt a bár micvám a Hegedűsben, ahol Benoschofsky Imre főrabbi avatott felnőtté. Édesapám 1954 óta járt a Hegedűsbe – előtte a Dohányba – és a hatvanas évek eleje óta volt előljáró haláláig, 2009-ig. A fenti idézet nem véletlen, ugyanis pontosan 40 év után tértem vissza a valláshoz, és kezdtem el Káddist mondani. Előljáróvá választásomat előlegezett bizalomnak tekintem, szeretném, ha templomunkba megint olyan sokan járnának, mint a hatvanas-hetvenes években, pedig akkoriban a szombat még általános munkanap is volt.